

Bilten

Broj 10, jul 2011. godine

PREDSTAVNIŠTVO REPUBLIKE SRPSKE

USTANOVA ZA UNAPREĐENJE EKONOMSKE, NAUČNO-TEHNIČKE,
KULTURNE I SPORTSKE SARADNJE IZMEĐU REPUBLIKE SRPSKE
I REPUBLIKE SRBIJE

IZDVAJAMO

STABILNO PARTNERSTVO RUSIJE I SRPSKE
40 GODINA MUZEJA SAVREMENE UMJETNOSTI RS

PREDSTAVLJAMO: VINARIJA I VINOGRADI "VUKOJE"
OPŠTINE RS: MRKONJIĆ GRAD

PREDSTAVNIŠTVO REPUBLIKE SRPSKE U SRBIJI

Bulevar despota Stefana 4/IV
Beograd, Srbija
Tel: 00 381 11 324 6633
Faks: 00 381 11 323 8633
E-mail: predstavništvo@predstavnistvorsbg.rs

Sadržaj

U fokusu

Stabilno partnerstvo Rusije i Srpske	3

Andrićevi jubileji

Kraj "Višegradske staze"	4

Počelo zidanje Andrićgrada.	5

Kultura

Jubilej Muzeja savremene umjetnosti RS	6

Predstavljamo

Vinarija i vinogradi "Vukoje"	9

Među vodećim vinarijama u Evropi	10

Vinska cesta "Vukoje"	14

Turizam

"Terme-Ozren" u Kakmužu.	15

Opštine RS

Mrkonjić Grad	17

U fokusu

Stabilno partnerstvo Rusije i Srpske

Na tradicionalnom Međunarodnom ekonomskom forumu u Sankt Peterburgu, koji okuplja šefove država i vlada najuticajnijih zemalja svijeta i predstavnike najvećih svjetskih kompanija, ove godine je učestvovao i predsjednik RS Milorad Dodik. "Republika Srpska jedan je od najstabilnijih partnera ruske privrede i kompanija u regionu i Međunarodni ekonomski forum u Sankt Peterburgu prilika je da se dobri rezultati te saradnje dodatno afirmišu", saopšteno je nakon bilateralnih susreta predsjednika RS Milorada Dodika sa ruskim političkim zvaničnicima i predstavnicima kompanija i banaka koje su prisutne na ovom skupu. Bio je to nastavak i konkretizacija dogovora započetih krajem marta, prilikom jednodnevnog boravka premijera Vladimira Putina u Beogradu.

Dodik se u Sankt Peterburgu najprije susreo sa ministrom inostranih poslova Rusije Sergejem Lavrovim i razgovarao o političkoj i ekonomskoj situaciji u RS, BiH i regionu. Zatim je na Međunarodnom ekonomskom forumu razgovarao sa ruskim ministrom energetike Sergejem Šmatkovim o dosadašnjim aktivnostima i rezultatima na planu ekonomske saradnje RS i Rusije, te o mogućnostima njihovog daljeg intenzivira-

Dodik i Putin: Beograd, mart 2011. godine

nja. Nakon toga predsjednik RS je, u odvojenim susretima, razgovarao sa predstavnicima kompanija "Gaspromnjeft", "Zarubežnjeft", "Rusel" i "Vnješekom" banke o intenziviranju istraživanja nalazišta nafte u Srpskoj i mogućnostima da se, u najskorije vrijeme, nastavi sa rekonstrukcijom nove linije Rafinerije nafte u Brodu.

Kao rezultat kontinuirane saradnje Rusije i Srpske u energetskom sektoru, očekuje se da u avgustu počne proizvodnja naftnih derivata, u skladu sa evropskim standardima, odnosno evro 5 di-

zela. Predstavnici Vnješekom banke izrazili su spremnost da i dalje finansijski prate sve aktivnosti ruskih naftaša u Rafineriji nafte u Brodu, Rafineriji ulja u Modriči i distributivnoj mreži, u okviru Optima grupe. U razgovorima je kao član delegacije RS učestvovala Željka Cvijanović, ministarka za ekonomske odnose i regionalnu saradnju RS. Prošle godine je u okviru Međunarodnog ekonomskog foruma bilo zaključeno više od 50 investicionih sporazuma, vrijednih više od 15 milijardi evra.

Andrićevi jubileji

Kraj “Višegradske staze”

Polovinom juna su izvršene ovogodišnje “Višegradske staze” - tradicionalno okupljanje poznavalaca i poštovalaca ličnosti i djela Ive Andrića u gradu pored ćuprije na Drini. Kada je riječ o najvećem srpskom piscu, nikada ne manjka jubilarnih povoda. Jedne godine, to je godišnjica piščevog rođenja, druge - rođendan nastanka nekog od njegovih romana, treće – neki okrugao datum prvih prevoda na svjetske jezike itd. Ove godine, to je pola stoljeća otkako je Ivi Andriću dodijeljena Nobelova nagrada za književnost. I prije toga njegov književni opus bio je široko poznat i visoko priznat, ne samo u zemlji nego i inostranstvu. Ali, najviše svjetsko književno priznanje, koje je primio 1961, i zvanično ga je svrstalo u panteon najvećih umjetnika pisane riječi.

Nakon toga njegovi romani a posebno Na Drini ćuprija koja ovo naše po mnogo čemu neobično i složeno, surovo i lijepo podneblje predstavljaju na neuporedivo suggestivan način, postala globalna lektira i literarni priručnik za razumijevanje balkanskih ljubavi i mržnji. Djetinjstvo u Bosni, mladost u Zagrebu,

zrele godine u Beogradu, te diplomatsko službovanje po evropskim metropolama bili su jedno izuzetno iskustvo života u Bermudskom trouglu dramatičnog sukobljavanja i prožimanja islamske, katolič-

ke i pravoslavne civilizacije, sagledano očima rafiniranog i distanciranog Evropejca. Vrstan pripovjedač i hroničar Bosne, Andrić je sa strašću naučnika ulazio u sve detalje i finese živopisnog svijeta u kome je stasavao, a za svoje junake uzimao Srbe, Muslimane, Hrvate, Jevreje, ali i strance. Andrićev čovjek, ma koje vjere bio, složena je ličnost sa snažnim unutrašnjim životom, sa uzavrelim strastima, mutnim nagonima, nepredvidljivim ponašanjima. Katoličkog porijekla, Srbin po opredjeljenju, Andrić je najveću inspiraciju nalazio u

rodnoj Bosni, vjerovatno baš zbog toga što je fascinantno sažimala svu kompleksnost njegovog vlastitog identiteta.

O takvoj Bosni u kojoj se tragično sučeljavaju “bizantizam”, “jezuitizam” i “orijentalizam”, u kojoj “sahat kule i zvonici katedrala i sabornih crkava ne otkucavaju ponoć u isto vrijeme”, u kojoj “dva i dva nisu uvijek četiri”, a koju otkrivamo u Andrićevoj literaturi, ali i prepoznajemo u netom minulim sukobima na zapadnom Balkanu, na ovogodišnjoj “Višegradskoj stazi” besjedio je akademik Svetozar Koljević. Narodno pozorište iz Užica je po scenariju Milovana Vitezovića izvelo “Pohvalu Ivi Andriću”, svojevrsnu dramsku retrospektivu životnog i stvaralačkog puta našeg nobelovca. Sjećanje na dodjelu Nobelove nagrade osvježeno je i izložbom fotografija i prevoda Andrićevih djela na 45 jezika. A u različitim manifestacijama Višegradskih staza i ove godine je uzeo učešće veliki broj pisaca, kritičara, historičara, prevodilaca bibliotekara, glumaca i prosvjetnih radnika, udruženih posebnom naklonošću prema nobelovcu Ivi Andriću i njegovom stvaralaštvu.

Andrićevi jubileji

Počelo zidanje Andrićgrada

Svima koji su pratili razvojni put našeg proslavljenog filmskog umjetnika Emira Kusturice, poznata je njegova fascinacija književnim djelom Ive Andrića. U intervjuima nakon najvećih priznanja za "Sjećaj li se Doli Bel", "Otac na službenom putu" i "Andergrund" u Kanu, Veneciji i drugim svjetskim festivalima, ali i u međuvremenu, on se uvijek vraćao na Andrićeve romane i pripovjetke kao budući literarni predložak za svoj životni filmski projekat. U dugom traganju za

rediteljskom formulom za nefilmično Andrićevo dijelo, koje traje još od njegovog školovanja na Filmskoj akademiji u Pragu, Kusturica se odlučio da pripremi "kulise" za film "Na Drini Ćuprija". Naoružan iskustvom neimara Drvengrada na Mokroj Gori, koji je za kratko vrijeme postao prvorazredna turistička atrakcija Srbije, Kusturica je promovisao ideju izgradnje Kamengrada u okolini Višegrada, nadomak Mehmedpašino mosta na Drini. Iako je u prvi mah sve moglo da djeluje kao umjetnikova fantazija, za čiju realizaciju je neophodno mnogo novca i vremena, ubrzo se ispostavilo da se radi o već razrađenom konkretnom projektu u kome Kusturica nije samo maštoviti inicijator nego i većinski investitor. A u

privatno-javnom partnerstvu učestvovala će opština Višegrad, koja će obezbijediti lokaciju i infrastrukturu, te vlada RS sa

Emir Kusturica predstavlja plan Andrićgrada

dijelom finansijskih sredstava. Grad u kamenu na ušću rijeka Rzave i Drine prostiraće se na 17 hiljada kvadrata i obuhvaćiće gradsku skupštinu, hotele, zanatske radnje, pozorište, muzej, biblioteku, Andrićevo spomen-kuću. Pošto će čitav Kamengrad biti u znaku uspomene na Ivu Andrića i predstavljati svojevrsnu rekonstrukciju srednjovjekovnog ambijenta njegovog nobelom ovjenčanog romana, kao prirodno se nametnulo ime Andrićgrad. Biće to grad prepun simbolike: čvrsta spona u drvetu (Drvengrad) i kamenu (Kamengrad) između dvije obale Drine, zagrljaj dva umjetnička velikana sa istim toposom rođenja i kasnijeg ličnog i umjetničkog opredjeljenja, mjesto gdje će se susretati tri naroda koji se osjećaju

baštinicima djela jednog nobelovca, buduća scenografija za film reditelja po romanu pisca koji predstavljaju naš veliki nacionalni ponos.

"Želja nam je da duh velikog pisca ostane zauvijek uokviren kao najveća i najznačajnija slika o nama. Da se kroz proporcije i funkciju grada stvori pozornica, koja bi trebalo da stoji kao spomenik prvoj ideji grada kome nije trebala vojska i u kome se umesto žita čuvala kultura." – rekao je E. Kusturica prilikom postavljanja

kamena temeljca Andrićgrada. "Uvjeren sam da danas započinjemo ostvarenje projekta koji će preporoditi Višegrad. Višegrađani će se na ovaj način najbolje odužiti svome slavnom sugrađaninu, a ovaj građevinski poduhvat će uz to, tokom tri naredne godine zaposliti dvije hiljade radnika i kasnije obezbijediti nekoliko stotina stalnih radnih mjesta. Kao cjelina sa Drvengradom predstavljati atraktivnu zajedničku turističku ponudu Srbije i Srpske." – rekao je Predsjednik RS M. Dodik. Na kraju svečanosti, uz dijelove opere "Karmine Burane" u izvođenju hora i orkestra RTV Srbije, zabrujale su građevinske mašine u znak početka radova koji treba da se završe do kraja 2014.

Kultura

Jubilej Muzeja savremene umjetnosti RS

Umjetnička galerija u Banjaluci je osnovana 1971. godine, pa je vremenom, bogaćenjem svojih zbirki i značajem koji prevashodno ima za likovnu baštinu Republike Srpske, 10. marta 2004. godine preimenovana u Muzej savremene umjetnosti Republike Srpske. Muzej je smješten u adaptirani objekat austrougarske željezničke stanice izgrađene 1891. godine, a nalazi u srcu grada na Trgu srpskih junaka 2, u neposrednoj blizini Hotela Bosne, Gradske uprave, Hrama Hrista Spasitelja i Kulturnog centra Banski dvor.

Ukupan prostor Muzeja iznosi 3033 m², od kojih je

oko 1000 m² izložbeni prostor. Ostale prostorije su u funkciji osnovne djelatnosti a obuhvataju depo za čuvanje umjetnina, klub za predavanja, kancelarije, biblioteku (internog tipa) sa oko 5000 knjiga (iz istorije, teorije i filozofije umjetnosti) i kataloga.

Depo Muzeja savremene umjetnosti Republike Srpske je bogata riznica djela moderne i savremene umjetnosti, domaćih i svjetskih umjetnika, te objedinjava različite stilske početke, tehnike i materijale u kojima su djela izvedena. Fundus današnjeg Muzeja savremene umjetnosti broji

oko dvije hiljade eksponata, podijeljenih u tri najvažnije zbirke: Zbirka bosansko-hercegovačke umjetnosti, Zbirka radova sa područja bivšeg jugoslovenskog prostora i Zbirka svjetske umjetnosti, koje su zastupljene kroz slike, grafike, crteže, skulpture, luminokinetičke objekte, fotografije, instalacije i video.

Od bosanskohercegovačkih, odnosno jugoslovenskih umjetnika vrijedi istaknuti da Muzej u svojoj kolekciji baštini djela Petra Lubarde, Miće Popovića, Radovana Kragulja, Milivoja Unkovića, Ismara Mujezinovića, Vese Sovilja, Ede Murtića, Julija Knifera,

Kultura

Mladena Stilinovića, Petra Omčikusa, Vjenčeslava Rihtera, Bore Iljovskog, Ere Milivoje vića, IRWIN-a, Ivana Tabakovića ..., dok su u svjetskoj zbirci zastupljeni Grupa ZERO, Hans Hartung, Fridrih Hundertvaser, Pjer Alešinski, Algberto Biasi, Zao Wou – Ki... A u posljednjih nekoliko godina zbirka je proširena prvenstve-

no djelima mlađe generacije umjetnika koji su završili Akademiju umjetnosti u Banjaluci, ali i radovima umjetnika iz regiona koji su izlagali u Muzeju.

Od 2006. godine Muzej je postao i punopravan član organizacije ICOM, čije članstvo podrazumijeva još veću saradnju na međunarodnom planu sa sličnim mu-

zejskim institucijama, a iste, 2006. godine se uključuje u multimedijalnu manifestaciju "Noć muzeja". U novembru 2007. godine Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine, objektu u kojem je smješten Muzej, Staroj željezničkoj stanici dodijelila je status nacionalnog historijskog spomenika BiH.

Razgovor sa Ljiljanom Labović-Marinković, direktorkom MSURS

Obilježava se 40 godina postojanja Muzeja savremene umjetnosti RS, a zapravo se navršava tek sedam godina rada. Šta se dogodalo u međuvremenu od tridesetak godina, pitali smo Ljiljanu Labović-Marinković, direktorku Muzeja?

-U Banjaluci je od 13. januara 1971. godine, odlukom Skupštine opštine, ozvaničeno postojanje i djelovanje Umjetničke galerije Banjaluka, koja je iz akcije solidarnosti jugoslovenskih umjetnika nakon zemljotresa 1969, u trenutku pravno-formalnog ustoličenja, već raspolagala reprezentativnim fundusom umjetničkih djela druge polovine 20. vijeka. Slijedom vremena, ambicija i jačanjem vlastitih potencijala, Galerija je prirodno "prerastala" u muzej, za šta se pobrinuo i zakonodavac, jer je u Zakonu o muzejskoj djelatnosti iz 2002. godine, već bila pozicionirana njegova funkcija, i to kao centralne muzejske institucije. Napokon, od 10. februara 2004. godine RS jedina u BiH ima svoj Muzej savremene umjetnosti.

Sličan razvojni put imale su i druge istovrsne institucije u regionu, poput mu-

zeja savremene umjetnosti u Beogradu i Zagrebu. Šta biste mogli da istaknete kao specifično za banjalučki?

-Ono što Banja Luka razlikuje od navedenih primjera je činjenica da je naša galerija/muzej smještena u (već postojeću, a ne namjenski građenu) zgradu Stare željezničke stanice, izgrađene 1891. godine, pa naslov institucije na prvi pogled odudara od njenog neoklasicističkog pročelja na kojem su 2004. godine svečano postavljena bakarna slova MUZEJA SAVRE-

MENE UMJETNOSTI. Ali, kako specifičnosti i sudari pogleda i stavova u najboljem uvijek rezultuju dijalektikom novih poduhvata, tako je i naša namjera da se cijeli objekat dogradi i rekonstruiše kako bi se na arhitekturu nekadašnje i austrougarske imperije naslonila imperija nove arhitekture, za šta takođe postoji bezbroj uspješnih primjera, poput savremene Željezničke stanice u Strazburu, čija je staklena "haljina" obujmila, našoj sličnu, vremenšnu građevinu. Piramidu ispred pariskog Luvra, da i ne spominjemo.

Kultura

Muzej je zasnovan na stalnoj postavci, ali u MSURS se, istovremeno, gotovo u kontinuitetu otvaraju nove izložbe, tako da je dijelom zadržao i staru galerijsku funkciju. Kako to uspijevate u nevelikom prostoru adaptirane zgrade bivše željezničke stanice?

-Sjajna stalna postavka Muzeja je privremeno, i tako već godinama, izmještena u depoe, kako bi se Muzej značajnije bavio prezentacijom novih ideja, umjetničkih produkcija, pokreta, odnosno izložbama savremene umjetnosti.

M l a d e n
Stilinović iz
Zagreba, Go-
ce Nanevski iz
Skoplja, Živ-
ko Grozdanić,
Slavko Mat-
ković i Balint
Sombati iz No-
vog Sada, Tadej
Pogačar i Antea
Arizanović iz
Ljubljane, Mile-
ta Prodanović,
Zdravko Joksi-
mović, Aleksan-
dar Rafajlović,
Vladimir Perić

i Anica Vučetić iz Beograda, Lala Raščić i Jusuf Hadžifejzović iz Sarajeva, uz naše Radenka Milaka, Vesu Sovilja, Miodraga Manojlovića, Nenada Maleševića, Borisa Glamočanina, Sandru Dukić i Mladena Miljanovića, samo su neka od velikih imena čije izložbe čine noviju istoriju MSURS-a. Ne treba zaboraviti ni koprodukcije i partnerstva – umjetnički rezidens sa Gete, odnosno Francuskim institutom, Savremenu umjetnost Japana, Izložbu italijanskog neorelizma, izložbu Maksa Ernsta i dr.

BanjaLučane ste istinski iznenadili i obradovali "izlaskom muzejskih eksponata na ulice". Objasnite tu zaista originalnu ideju da građane uključite u proslavu jubileja!

Ostaće zapisana u istoriji Banjaluke februarska izložbena postavka na 40 javnih površina/

bilborda. Četrdeset umjetničkih djela – slika, grafika, skulptura, instalacija, printova, dvije nedjelje bilo je dostupno desetinama i desetinama hiljada ljudi u gotovo svim urbanim kvartovima Banjaluke, što je najnevjerovatnija i izvjesno, najpozitivnija razglednica koju je ovaj grad ikada samom sebi priredio. Ovaj poduhvat, naravno, duboko je utemeljen ozbiljnim kustoskim promišljanjem, jer odabrana, reprodukovana i izložena djela na ulicama, jednako tako bi referentno "stajala" u svakom muzejskom prostoru i bila bi reprezentativna izložba dostojna i međunarodnog predstavljanja.

Da li to znači: kada narod neće u muzej, hoće Muzej među narod?

Ne! Muzej savremene umjetnosti ima sjajnu publiku, svih generacija. Izložbe su za posjetioce

otvorene svakog dana, bez obzira na vikende i praznike i to od 10 do 22 časa – što je jedina, ikad i igdje zabilježena uspješna praksa! Ulaznice se ne naplaćuju, što zbog opšte besparice, što iz moralne obaveze nacionalnog značaja naše kulturne misije. Prosječna mjesečna posjećenost je 1.500 ljudi. Pedeset ljudi dnevno u Muzeju i nije tako obeshrabrujuća slika opšteg kulturološkog senzibiliteta. Pored toga, imamo i nekoliko "putujućih" projekata – edukativnih izložbi, koje krstare Republikom Srpskom i regrutuju male Zvorničane, Brođane, Šamčane, Fočake, Višegrađane... da budu građani svijeta.

Građani svijeta, svi zajedno postali smo i 2006. godine kada smo prvi u Bosni i Hercegovini organizovali Noć muzeja. "Idem u muzej. Ja sam savremen/a" je ovogodišnji moto našeg Muzeja.

Predstavljamo

Vinarija i vinogradi “Vukoje”

“Podrumi Vukoje” se od 1982. godine bave ograničenom proizvodnjom vrhunskih vina i alkoholnih pića. Vinarija se oslanja na moderne tehnologije, kontrolisane procese fermentacije i tradicionalne metode odležavanja vina u hrastovim “barrique” bačvama u podrumima osam metara ispod zemlje. Proizvodnja je isključivo usmjerena na kvalitet, što pokazuju i mnogobrojna priznanja iz zemlje i inostranstva. Dobitnici su preko 100 zlatnih medalja na svim sajmovima regiona, kao i na poznatim smotrama u Milanu i Briselu, Parizu, Ženevi i Pragu za kvalitet svojih proizvoda, a pored toga i “Zlatne povelje” za vinski turizam, koja im je dodijeljena na 43. Novosadskom sajmu turizma. Posljednju deceniju “Podrumi Vukoje” su najbolja vinarija u BiH (četiri godine i zvanično), te su predvodnik modernog talasa vinarstva u ovom dijelu Evrope. Na 78. međunarodnom poljoprivrednom sajmu u Novom Sadu maja 2011. okićeni su titulom Šampiona kvaliteta u grupi proizvoda vina, osvojivši 11 zlatnih medalja, od kojih su tri velike zlatne i pehar za vrhunski kvalitet ocijenjenih

“Carski vinogradi”

vina. To je prvi put u istoriji Novosadskog sajma da je neko osvojio sve zlatne medalje za svoje proizvode na istom takmičenju. Podrumi “Vukoje” posjeduju vinograde na dva lokaliteta u ukupnoj površini od 22 hektara, na kojima su zasa-

nili dostupnom svim istinskim ljubiteljima vina.

Vinogradi u “Zasad polju”

Vinogradi u “Zasad polju” su podignuti uz samo korito rijeke Trebišnjice na najboljem lokalitetu koji se nalazi na samom ulazu u Trebinje. Tu su na površini od 20 hektara zasađene sorte: vranac, žilavka, cabernet sauvignon, chardonnay, pinot noir, sirah, muskat, merlot. Čitav projekat nadgleda evropski stručnjak u oblasti vinogradarstva dr Eugenio Sartori iz VCR-a.

Projekat “Vinska cesta Hercegovine”

Jedna stara rimska poslovice kaže: “Da bi upoznao jedan narod, sjedni za njegov sto, probaj njegovu hranu i pij njegovu vino, onda ćeš upozati kakvi su ti ljudi“. Najbolji način da upoznate Trebinje i Hercegovinu i proizvođače božanske kapljice, a kroz to i čitav naš narod, kao što kaže ova stara rimska poslovice, jeste da dođete u turističku posjetu ovoj vinariji. Podrum Vukoje je član projekta “Vinska cesta Hercegovine“, novog turističkog proizvoda koji objedinjuje kompletnu eno-gastro ponudu.

đene autohtone i internacionalne sorte vinove loze.

“Carski vinogradi”

“Carski vinogradi” se nalaze na lokalitetu Ušće, 10 km od Trebinja, na ušću dvije rijeke Trebišnjice i Sušice. Te vinograde je krajem XIX vijeka Austrougarska monarhija proglasila najpogodnijim za žilavku, te je tu na površini od 2 hektara podigla čuvene “Carske vinograde”. Obnavljanjem ovih vinograda i prvom berbom 2007. godine “Podrumi Vukoje” su skinuli prašinu sa carske žilavke i time je uči-

Predstavljamo

Među vodećim vinarijama u Evropi

Razgovor sa Radovanom Vukojem, direktorom Podruma "Vukoje"

Vinarija "Vukoje" smatra se liderom u konkurenciji od barem deset tržišno prepoznatljivih vinarija u Trebinju i okolini, a to je potvrdilo najveće svjetsko priznanje "žilavki Vukoje". Šta je to što Vas izdvaja od ostalih i kako ste to uspjeli da postignete?

-Izdvojio bih nekoliko elemenata. Prije svega to je duga i kontinuirana koncentracija na unapređivanje kvaliteta vina. Zatim, veliku ulogu ima i vlastita sirovinska

baza, koja obuhvata 22 hektara vrhunskog vinograda jer obezbjeđuje stabilnost i obima i kvaliteta proizvodnje. Naravno, svemu tome treba dodati i veliko iskustvo i veliku ljubav koji su ugrađeni u ovaj posao i bez kojih ne vrijede ni moderna tehnologija ni stručni savjeti enologa. Vinopije kažu da se u svakom gutljaju vina osjećaju umijeće i strast vinara i vinogradara i proizvodnju vina porede sa umjetnošću. Ipak, najbolje je da odgovor na vaše pitanje, potražite kod

vrhunskih stručnjaka i degustatora, koji su bili u žirijima svjetskih sajmova vina i najvišim nagradama izdvojili našu žilavku i vranac, ali i našu rakiu lozovaču.

Poznato je da je Vinarija "Vukoje" pobrala brojne najviše nagrade po međunarodnim i domaćim sajmovima. Bilo bi zanimljivo da navedete nekoliko koje vam posebno znače.

- Svaka nagrada mi mnogo znači kao priznanje da to

Predstavljamo

što radim cijene ne samo ljudi koji uživaju u dobrom vinu, nego i vrhunski svjetski stručnjaci. Kao najvažnije bih istakao zlatne medalje u Milanu i Briselu, Zlatnu zvijezdu za kvalitet u Parizu, platinasto odličje u Ženevi, Gran pri na velikom sajmu u Pragu, Šampionski pehar na sajmu u Beogradu 2001, Šampionski pehar i 11 zlatnih medalja na sajmu u Novom Sadu 2011. itd. Ponosan sam na sve pomenute nagrade, ali vjerujte da me ispunjava zadovoljstvom i kada u kafani za susjednim stolom društvo pita konobara da li imaju vina Vukoje ili poslije naruče i drugu flašu.

Iako u istočnoj Hercegovini postoji duga tradicija vinarstva, sve do realtivno nedavno vino je pravljeno isključivo za kućne potrebe. Kako je došlo do preorijentacije sa domaćinstva na tržište? Preduzimljivi pojedinci? Sticaj povoljnih okolnosti? Ekonomska kriza koja je podsticajno djelovala?

- Nije to bio neki nagao preokret. U ovim krajevima svakako postoji jako duga i bogata tradicija proizvodnje vina za domaće potrebe, međutim Podrum Vukoje postoji već tri decenije kao prva moderna vinarija u istočnoj Hercegovini. Početkom 1982. godine pravili smo vino za naš restoran "Košuta" i lokalno tržište, ali u to vrijeme još nije bilo moguće registrovati proizvodnju alkoholnih pića. Zahvaljujući prethodnom iskustvu, spremno smo dočekali zakonske

promjene i pokrenuli posao po najvišim svjetskim standardima. Dakle, za današnji zaista visok nivo vinarstva i vinogradarstva u istočnoj Hercegovini, bili su potrebni i preduzimljivi ljudi i povoljan sticaj okolnosti i zakonska regulativa. Svega toga ne bilo da nam priroda nije podarila čist vazduh, blagorodnu zemlju i hercegovačko sunce.

Što u istočnom, što u zapadnom dijelu Hercegovine, danas ima tridesetak više ili manje poznatih proizvođača žilavke i blatine. Da li to dovodi do pozitivne konkurenciju koja sve tjera na usavršavanje kvaliteta ili postoji opasnost od zagušenja tržišta?

- Ne postoji problem zagušenja tržišta. Konkurencija je i u ovom poslu veliki podsticaj u borbi za što veći kvalitet. Hercegovački vinari se međusobno takmiče, ali i uče jedni od drugih, pomažu se i udružuju. Tako je nastalo naše udruženje "Vinos", tako je nastao i projekat "Hercegovačka vinska cesta", na kojoj je svaka od vinarija jedna od prolaznih stanica. Takvu turističku atrakciju ne možete napraviti sa jednom vinarijom pa makar bila najbolja na svijetu. Ljubitelji dobrog vina vole da vide više vinograda i vinarija, da probaju više različitih vina, da ih porede, a nije ni svačiji ukus isti nezavisno od kvaliteta vina.

Predstavljamo

Monopol francuskih i italijanskih vinara na svjetskom tržištu odavno je stvar prošlosti i u tržišnim centrima većih gradova u RS i BiH mogu se naći i španska, čileanska, kalifornijska, australska, novozelandska itd. vina. Koliko tu ima prostora za hercegovačke vinare?

- Daću vam kratak i jednostavan, a nadam se i dovoljno ubjedljiv odgovor. "Vinarija Vukoje" je oficijelni snabdjevač četrnaest ambasada u BiH, među kojima su i ruska, američka, kineska, njemačka itd. Taj diplomatski svijet imao je prilike da isproba i najpoznatije francuske, italijanske, latinoameričke i druge vinske brendove, ima i sredstva da ih nabavi, ali eto u njihovim podrumima našlo se mjesta i za naša vina jer žele da svoje probrane goste na prijemima ponude baš vinima "Vukoje". To nije samo poslovni uspjeh nego i patriotska misija. Stranci po dobrom vinu pamte krajeve i ljude, uče njihovu geografiju i istoriju, prenose to svojim prijateljima kada odu u drugu amabasadu ili se vrate u svoju zemlju.

U čemu Vaša vina zaostaju za vrhunskim svjetskim brendovima? Da li ih možete stići ako ne i prestići? Koliku ulogu igraju tradicija i marketing? Kakav je značaj nagrada na svjetskim sajmovima?

- Odgovoriću vam konkretnim podatkom. Vinarija Vukoje spada među pet najpoznatijih u Istočnoj Evropi,

a među manje od deset i u čitavoj Evropi. U našu vinariju godišnje svrati oko 10 hiljada turista, i taj se broj iz godine u godinu povećava. Tokom samo prošlog mjeseca ugostili smo preko dvije hiljade turista. Ako ih srdačno dočekamo i isprati mo, ako im ponudimo najkvalitetnije crno i bijelo vino i rakiju lozovaču, i to uz naš domaći pršut i sir, ako se, ukratko, lijepo provedu u Hercegovini, možemo biti sigurni da će se vratiti sa prijateljima. Prijatelji će poslije dovesti svoje prijatelje, i to je, vjerujte, marketing bez premca. To, naravno, ne znači da pored toga ne radimo na klasičnom marketingu, a dio našeg mar-

ketinga jeste i tradicija koju dobri poznavaoци vina posebno cijene. Upućeni dobro znaju da vinarstvo i vingradarstvo nisu usputna djelatnost, od danas do sutra, nego traže cijelog čovjeka i više generacija.

"Vukoje", "Tvrdoško", "Anđelić" ... Moglo bi da se kaže "mnogo krokodila u maloj bari", kao što je istočni dio istočne Hercegovine. Da li udruženje VINOS, koje je upravo Vi predvodite, treba da spriječi nelojalnu konkurenciju, obezbijedi zajednički nastup na drugim tržištima, povezivanje i ukрупnjavanje radi zajedničkih investicija u krupnije projekte?

Predstavljamo

Vinogradi "Zasad Polje"

- Misija Vinosa je da se što bolje regulišu uslovi proizvodnje vina, da se uvede fiskalizacija, da se donese zakon o vinu kakav imaju sve najrazvijenije vinarske i vinogradarske zemlje u svijetu. Radimo i na tome da se spriječi prodaja vina i rakije na crno, da se ograniči uvoz grožđa sa drugih područja kako bi se zadržala lokalna specifičnost i autohtonost proizvoda i napokon, da zaštitimo brendove najboljih istočnohercegovačkih vina.

Koje su dugoročnije perspektive razvoja hercegovačkog vinarstva? Da li je akcenat na unapređenju vinarstva, ili vinogradarstva, ili na osvaja-

nju inostranih tržišta, ili na razvoju komplementarnih djelatnosti, kao što su proizvodnja hercegovačkog sira i pšuta,

Dodjela pehara u Novom Sadu

ugostiteljstvo, hotelijerstvo, širenje turističke ponude?

- Vinarstvo i vinogradarstvo, kao dio turističke

ponude, procjenjuju se kao glavni generator privrednog razvoja istočne Hercegovine. Proizvodnja domaće, prirodne ili kako neki kažu zdrave hrane, a pogotovo hercegovačkih specijaliteta, kao što su pršut, cijeli sir, kajmak iz mijeha, med itd. tretiraju se kao komplementarni vinarstvu. U našim krajevima od davnina važi da se "vino pije viljuškom", i ta vam izreka sve govori. A projekti razvoja vinarstva i vinogradarstva ne

odvajaju se od odgovarajuće gastro ponude i zajedno sa njom čine eno-gastro oblast po kojoj se čitav kraj prepoznaje.

Vinska cesta “Vukoje”

Prihvatajući nove tendencije u turističkom svijetu gdje se sve više vremena provodi u prirodi i gdje sve veći broj ekurzija različitog tipa traži da se vrati nečemu iskonskom, “Vinarija Vukoje” je organizovala pet različitih programa posjete podrumu.

1. KRATKA DEGUSTACIJA VINA

- Obilazak podruma
- Degustacija vina u degustacionoj sali (tri vrste vina)

2. DEGUSTACIJA VINA I OBILAZAK VINOGRADA

- Obilazak vinograda
- Obilazak podruma
- Degustacija vina u degustacionoj sali (tri vrste vina)
- Zakuska (uštipci, pršut, kobasice, sirevi, masline)

3. DEGUSTACIJA VINA, OBILAZAK VINOGRADA I RUČAK U NAŠEM RESTORANU “KOŠUTA”

- Obilazak vinograda
- Obilazak podruma
- Degustacija vina u degustacionoj sali (četiri vrste vina)
- Ručak/večera (tradicionalna hercegovačka jela) u restoranu „Košuta“

4. CARSKI VINOGRADI

- Obilazak Carskih vinograda
- Degustacija carskog vina žilavke u Vinogradarevoj konobi na Carskim vinogradima
- Zakuska – Carska plata (kiflice, sir, pršut, domaća sušena jaretina)

5. VINSKI DAN

- Obilazak Carskih vinograda
- Degustacija Carskog vina žilavke
- Zakuska (uštipci, sir)
- Obilazak vinograda Zasad polje
- Obilazak podruma
- Degustacija vina u degustacionoj sali (četiri vrste vina)
- Zakuska (uštipci, sirevi, pršut)
- Ručak/večera (tradicionalna hercegovačka jela) u našem restoranu „Košuta“
- Večernje druženje uz tamburaše

Turizam

“Terme-Ozren“ u Kakmužu

Banja “Terme Ozren“ u ozrenskom naselju Kakmuž je od Doboja udaljena dvadesetak, a od Tuzle pedeset kilometara. Do nje se može doći autom, autobusom iz pravca Doboja ili Tuzle, ali i vozom iz istih gradova.

Za termalne vode na Ozrenu zna se dugo, ali duže vrijeme nisu korištene.

Nalazišta termomineralne vode u zaseoku Slatine u Kakmužu otkriva 1978. godine akademik Josip Bać. Priznati svjetski stručnjak iz ove oblasti krenuo je tragom austro-ugarskog geologa F. Kacepa koji pominje termomiperalne vode u ovom prostoru. Prvi pisani dokumenti datiraju iz 1826. godine, kada je Francuz Anri Bune po odobrenju turskih vlasti boravio u ovom području nagovještavajući velika nalazišta termomineralne vode.

Na bazi prvih izvora iz 1978. godine dolazi do značaj-

nih radova koji su doveli 1983. godine do formiranja preduzeća “Terme-Ozren“ sa sjedištem u Gračanici.

U tom vremenu “Terme“ su bile velika turistička nada ne samo opštine Gračanica već cijele Bosne i Hercegovine. Dolazi do velikih ulaganja, broj radnika se povećava na 14 i 1985. godine preduzeće prerasta u Zdravstveno-ugostiteljsko-turističko-rekreacioni centar.

Izgrađen je veliki bazen dimenzija 25 x 50 m, dječiji bazen, dvije biletarnice, zgrada za garderobu u koju su kasnije postavljene kade. Ugostiteljsko preduzeće “Park“ Gračanica uz veliki bazen izgradilo je moderan restoran. Kraj bazena bili su tuševi sa termalom i slatkom vodom, dječija igrališta, odbojkaško igralište. U moderno opremljenoj ambulanti svakodnevno se nalazila medicinska sestra, ljekar

je ordinisao jednom sedmično, a bioenergetičarka iz Tuzle dolazila je dva puta sedmično. U ljetnim danima organizuju se takmičenja po uzoru na “Jadranske susrete“.

Prema pisanim dokumentima 1986. godine prodano je preko 60 hiljada ulaznica. Bilo je dana kada je prodato 1.800 ulaznica. To je bilo vrijeme kada su mnogi krenuli ka dogradnji postojećih stambenih objekata kako bi u privatnom smještaju dočekali goste i ostvarili dobru zaradu.

Prema dopisu Univerzitetsko-medicinskog centra Sarajevo od 1. 11. 1989. godine u čijem se sastavu nalazio Institut za fizijatriju i rehabilitaciju Sarajevo-Ilidža navedena su oboljenja kod kojih se može upotrebljavati oligomineralna visokoalkalna voda Ozren - Gračanica.

Oligomineralna visokoalkalna voda Ozren - Gračanica

Turizam

sa svojim kapacitetom može da zadovolji terapijske potrebe u sastavu jednog rehabilitaciono - rekreacionog centra zasebno, a pogotovo kada se u njegovom sastavu mogu naći i termomineralne i kisele vode Sočkovac i Boljanić, što predstavlja i svojevrsnu rijetkost.

Kliničkom primjenom ove vode konstatovali smo da se ona veoma dobro podnosi pijenjem, kao i u obliku kupki kod čira na želucu i dvanaestercu, povećane želudačne kiseline, oboljenja žučnih puteva, upalnih reumatskih oboljenja, psorijaze, ekcema, profesionalnih kožnih oboljenja, upale mokraćnih puteva, ginekoloških upalnih oboljenja, hroničnog bronhitisa i u kozmetologiji.

Iz ovog dokumenta može se sagledati samo dio blaga koje se nalazi na ovom lokalitetu. Sve je kao u snu, cijena zemlje oko Termi je izuzetno visoka. Rat zaustavlja nastavak bilo kakvih aktivnosti ZURC-a. Sve

je u ratu bilo razrušeno i čeka se kupac koji bi krenuo ka revitalizaciji nekadašnje nade čitavog kraja. On se pojavio prošle godine.

Nikola Stjepanović sa grupom istomišljenika i uz podršku opštine Petrovo obnovio je banju koja je počela raditi u ljeto 2008. godine.

“Teško je bilo obnoviti devastiranu banju, ali smo u rekordnom roku u tome

uspjeli“, kaže Stjepanović i dodaje da će banja postati cvijet banjskog turizma u Republici Srpskoj, ali da za ambiciozne projekte treba mnogo novca.

Načelnik opštine Petrovo doktor Zoran Blagojević često dolazi u banju i uživa u djelu koje je realizovao zajedno sa saradnicima.

“Niko nije vjerovao da će banja ponovo proraditi, jer je bila potpuno uništena, ali sve se može kada se hoće, a mi smo htjeli i hoćemo još više“, ističe on.

Vratio je stari sjaj ozrenskim termama. Turisti željni dobrog provoda i zdravlja pohrlili su na kupalište smješteno na padinama Ozren-gore. Planira se izgradnja lijepog hotela, novih sportskih terena, etnološke oaze od starih ozrenskih kuća... Terme su nikle iz pepela i u Ozrencima oživjele turistički duh probuđen prije, a zaustavljen u ratu. Terme Ozren vas očekuju i raduju se vašem dolasku.

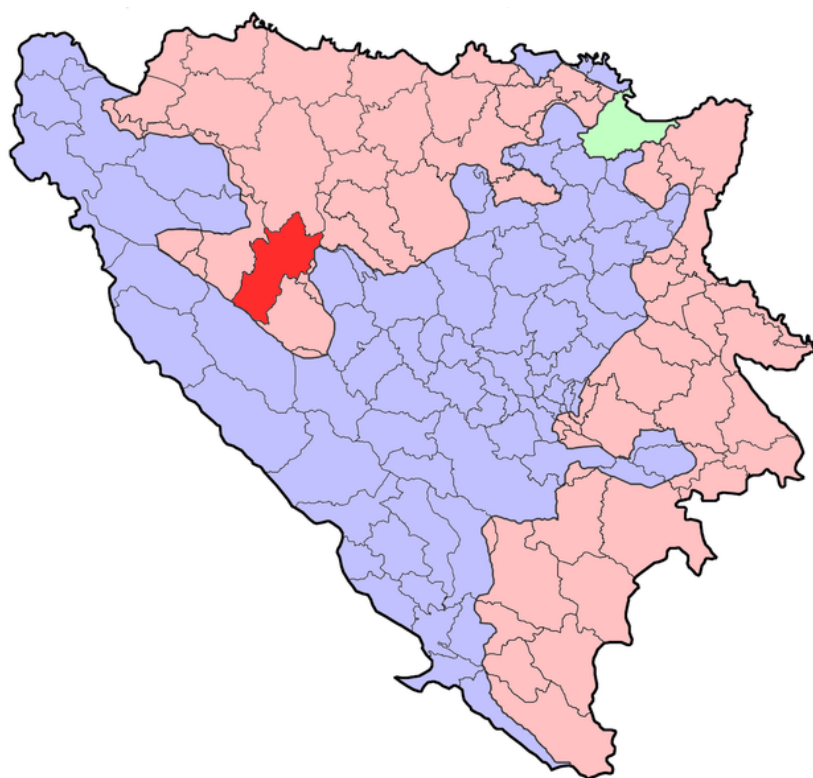
Opštine RS

Mrkonjić Grad

Opština Mrkonjić Grad se nalazi u jugozapadnom dijelu Republike Srpske, uz samu granicu sa Federacijom Bosne i Hercegovine. Matematičko-geografski položaj je određen koordinatama 17° 04' 45" istočne geografske dužine i 44° 24' 08" sjeverne geografske širine. Prosječna nadmorska visina opštine Mrkonjić Grad je 591m (visinska razlika terena se kreće u rasponu od ravnica

štinom Jajce na istoku (što ujedno predstavlja i granicu sa Federacijom Bosne i Hercegovine), opštinom Šipovo na jugoistoku, opštinom Glamoč na jugu (što takođe predstavlja granicu sa Federacijom Bosne i Hercegovine) i opštinom Ribnik na zapadu.

Konfiguracija terena opštine Mrkonjić Grad karakteristična je po naglašenoj reljefnosti. Najveći dio prostora

uz vodotoke do visokih planina, tj. 300-1500 m, uz prosječnu nadmorsku visinu 600-800 m). Obuhvata površinu od oko 675 km².

Graniči sa: opštinom Banjaluka na sjeveru, opštinom Kneževu na sjeveroistoku, op-

pripada brdsko-planinskom području, koje karakterišu planine: Lisina, Manjača, Dimitor, Čemernica i Ovčara (Mlinište). Između ovih planina su visoravni koje se nalaze na nadmorskim visinama od 750 m - Podraško polje, do 950 m - Po-

dovi. Dolinska područja su relativno skromna i nalaze se uz vodotoke Vrbas - dio Bočačkog polja, Crna rijeka - Bjelajce, dolina Medljanske rijeke, Korane u Peckoj itd.

Od ukupne površine poljoprivredno zemljište čini 54% (po strukturi livade 18%, pašnjaci 20%, oranice 15%, voćnjaci 1%), a šume 44%. Kvalitet zemljišta, klimatski uslovi i tradicija upućuju da je Mrkonjić Grad bio stočarski i poljoprivredni kraj.

Prema posljednjem popisu stanovništva iz 1991. g. opština Mrkonjić Grad je imala 27.379 stanovnika. Prema procjeni nadležnog Odjeljenja administrativne službe opštine, imajući u vidu prirodni priraštaj stanovništva i veći broj povratnika, može se konstatovati da na području opštine Mrkonjić Grad u 2005. godini ima oko 21.160 stanovnika. Razlog smanjenja broja stanovništva su protekla ratna zbivanja, migracije...

Stanovništvo živi u 37 naseljenih mjesta. Procjenjuje se da oko 10.060 stanovnika živi u urbanim naseljima ili 48%, dok preostalih 11.100 stanovnika ili

Opštine RS

Panorama Mrkonjić Grada

52% spada u stanovništvo koje živi u ruralnim naseljima.

Najviše ima radno sposobnog stanovništva (15 – 65 godina), na kojeg otpada 14.510 ili 69% od ukupnog broja stanovnika opštine, slijedi stanovništvo od

0 – 15 godina sa 3.700 stanovnika ili 17% od ukupnog broja stanovnika, a na stanovništvo sa 65 godina starosti i više otpada 2.950 ili 14% od ukupnog broja stanovnika opštine Mrkonjić Grad.

- Površina opštine Mrkonjić Grad / 685 km²
- Od ukupne površine opštine 54% čini poljoprivredno zemljište a 44% šume
- Prosječna nadmorska visina / 600-800 m

- Broj stanovnika opštine / 21.160 (procjena)
- Gustina naseljenosti / 31 stanovnik/ km²
- Klima / umjereno-kontinentalna, prosječna godišnja temperatura 10°C

Kultura

JU Kulturni centar “Petar Kočić” nalazi se u Domu kulture. Djelatnost ove ustanove je organizacija kulturnih manifestacija, pozorišnih i kino predstava, koncerata, javnih predavanja, seminara, kurseva, izložbi različitog sadržaja, književnih večeri, promocija i sl..

U Domu kulture smještena je i Narodna biblioteka. Ona raspolaže sa knjižnim fondom

od 21.000 jedinica periodike, beletristike, stručne literature za razne profile. Pruža usluge elektronske pretrage knjižne građe.

Obrazovanje

1. Predškolsko obrazovanje
U Mrkonjić Gradu radi dječiji vrtić „Milja Đukanović“ sa kapacitetom od 200 djece i 14 vaspitača. Dob djece koja koriste usluge vrtića je od 1-6 godina.
2. Osnovno obrazovanje
Osnovno obrazovanje se odvija u četiri matične i četrnaest područnih škola. Od tog broja, dvije matične škole se nalaze u samom

Opštine RS

Kralj Petar Mrkonjić

gradu, a ostale u ruralnim dijelovima opštine.

3. Srednje obrazovanje

U okviru srednjoškolskog centra djeluju dvije škole za srednje obrazovanje: Gimnazija i Mašinska škola.

U Mašinskoj školi su zastupljeni sledeći obrazovni profili:

- mašinski tehničar,
- automaehaničar,
- metalostrugar,
- bravar,
- elekto-informatičar,
- električar,
- ekonomski tehničar,
- kuvar,
- konobar i
- trgovac.

Turizam

Sa turističkog aspekta najinteresantnija je planina Lisina u čijem podnožju leži jezero Balkana, izletište Zelenovac, nalazi se planinarski dom i vidikovac na visini od 1440

metara. Put gljiva i biciklistička staza. U toku je realizacija projekta kojim je planirana izgradnja tematskih staza: planinska, kulturna, istorijska i dr.

Interesantna mjesta za posjetu pored planine Lisine su: rijeka Ponor, stari gradovi Bočac, Soko i Prizrenac, izvor rijeke Sane i kanjon rijeke Vrbasa.

Na području opštine postoji osam objekata manjeg smještajnog kapaciteta koji broje 137 ležaja.

Bogata i raznovrsna ponuda hrane tipična za ove krajeve: pite (tikvapita, polagusa, krompiruša, kupusarica), cicvara, uštipci od heljedinog brašna, heljdina ljeuša, raženi uštipci, omač, kljukuša, itd.).

Tokom čitave godine održava se veliki broj manifestacija, a neke od najznačajnijih su: Dani kosidbe na Balkani (juli), Dani gljiva (septembar), Festival hrane i pića "Jabuka" (no-

vembar), Festival domaće rakije (decembar)...

Sport

Sport predstavlja aktivnost od opšteg interesa, dio je opšte kulture i kvaliteta života pojedinca i zajednice. Na području opštine Mrkonjić Grad registrovano je devet sportskih klubova koji funkcionišu u sedam sportskih grana i to: fudbal (FK "Sloboda", FK "Mrkonjić"), odbojka (OK "MG", ŽOK "Balkana MP"), košarkaški klub (KK "Mladost"), stoni tenis (SK "Mimoza"), atletika (AK "Petar Mrkonjić"), šah (ŠK "Mrkonjić Grad") i džudo (DŽK "Atos").

Saobraćajna infrastruktura

- Magistralni put M-15 (Mrkonjić Grad- Rogolji-Glamoč- Split)
- Magistralni put M-5 (Jajce-M. Grad- Bihać)

Trg vojske Srpske

Opštine RS

- Magistralni put M-16
(Banja Luka- Crna rijeka-
Jajce- Sarajevo)

Opština je dobro povezana sa većim centrima u okruženju i sa međunarodnim autoputem.

Komunalna infrastruktura

Prvi vodovod u Mrkonjić Gradu je izgrađen 1897. godine za vrijeme austro-ugarske vladavine sa rezervoarom od 25m³ i cjevovodom profila Ø80mm. Dio tog vodovoda je i danas u upotrebi (centralna zona).

Trenutno stanje sistema za vodosnabdijevanje Mrkonjić Grada i okolnih naselja je 7 rezervoara ukupne zapremine V=1600 m³, je dovoljan kapacitet i za predviđeno širenje mreže.

Dužina vodovodne mreže profila većeg od Ø2”(2 cola) je 76.238,20 m, a manjih profila 15.250,00 m.

Korida

Prosječna potrošnja po domaćinstvu iznosi 14,33 m³ (mjesečno)

Gradska deponija nalazi se na Podovima udaljena 3 km od grada.

Kanalizaciona infrastruktura

Ukupna dužina izgrađene kanalizacione mreže u gradskom urbanom području iznosi 12.379,70 m. Betonske cijevi su zastupljene sa 90,36%, a PVC cijevi sa 9,64%. Izgrađena je i kanalizaciona mreža u dijelovima sela Podrašnica, Podbrdo, Kotor i Donja Gustovara u dužini 2.459,00 m.

Svi izlazi kanalizacione mreže su izvedeni u otvorene vodotoke.

Elektro-energetska infrastruktura

RJ Elektrodistribucija Mrkonjić Grad u svom sastavu ima dvije poslovnice Šipovo i Ribnik, te ispostave Barači, Jezero, Drinić i Kupres. Površina područja koje pokriva RJ Elektrodistribucija je 1810 km², dok procenat elektrifikacije tog područja iznosi 94,89%.

Glavna napojna tačka, mjesto gdje Elektrodistribuci-

Zelenkovac

Opštine RS

Balkana

ja preuzima električnu energiju od Elektroprenosa je TS 110/20/10 kV koja je u vlasništvu Elektroprenosa BiH. Elektrodistribucija Mrkonjić Grad preuzima električnu energiju na naponskom nivou 10 kV i 20 kV iz TS 110/20/10 kV. Pored 10 kV i 20 kV dalekovoda, postoji i 35 kV dalekovod koji ide iz Mrkonjić Grada za Šipovo.

Ukupna dužina nadzemnih vodova je 1619,79 km, dužina podzemnih kablovskih vodova iznosi 57,25 km. Dužina niskonaponske mreže iznosi 1326,5 km.

Planovi RJ "Elektrodistribucija" Mrkonjić Grad:

- rekonstrukcija niskonaponske mreže,
- rekonstrukcija 20 postojećih trafostanica,
- novoizgradnja niskonaponske mreže,
- novoizgradnja 7 stubnih trafostanica i

- izgradnja dalekovodne mreže u dužini id 29,35 km.

PTT infrastruktura

Radna jedinica Regionalni Telekom Mrkonjić Grad posluje kao organizaciona jedinica u okviru Telekoma Srpske, zapošljava 56 radnika i pokriva opštine Mrkonjić Grad, Šipovo, Jezero, Ribnik, Drinić, Kupres i Istočni Drvar.

Glavna automatska telefonska centrala se nalazi u Mrkonjić Gradu i optičkim kablom je povezana sa međunarodnom centralom koja se nalazi u Banja Luci, kao i sa 7 isturenih komutacionih centrala smještenih u Podrašnici, Podbrdu, Gracima, Bjelajcu, Majdanu, Baraćima i Gerzovu. Glavna centrala je ALCATEL tipa S12. Sve centrale su međusobno povezane optičkim kablom. Kapacitet instaliranih centrala na području opštine Mrkonjić Grad iznosi 7.816 brojeva. Ukupan broj te-

lefonskih korisnika u radu je 4.908 ili 62,79%.

Podzemna telefonska mreža je urađena u gradu i u ostalim većim naseljenim mjestima. Manja mjesta su pokrivena CLL telefonijom. Na području opštine trenutno je u radu 1.631 CLL pretplatnika. U središtu RJ Mrkonjić Grad zaposleno je 32 radnika.

Opština je dobro pokrivena i signalom mobilne telefonije.

Toplovodna mreža

U programu Kapitalnih investicija opštine Mrkonjić Grad nalazi se projekat "Toplifikacija grada".

PREDNOST POSLOVNOG OKRUŽENJA

1. Podsticaji za investitore

Opštinska uprava i Agencija za privredni razvoj su na raspolaganju privrednicima Mrkonjić Grada.

- SO Mrkonjić Grad svake godine usvaja Programme kojima podstiče razvoj MSP-a, preduzetnika i poljoprivrednih proizvođača kroz povoljne kreditne linije i bespovratna sredstva.
- Druga smo opština u RS koja je uvela brzu proceduru registracije preduzetničke djelatnosti za samo jedan dan.
- Opština Mrkonjić Grad zadovoljava međunarodne standarde ISO 9001:2008.
- Nadležna ministarstva zajedno sa opštinom Mrkonjić Grad izdvajaju

Opštine RS

značajna sredstva za ulaganje u infrastrukturu i direktne podsticaje za razvoj privrede i poljoprivrede.

2. Strani investitori uživaju isti tretman u poreskom zakonodavstvu kao i domaći

Povoljnosti za ulagače

- Potpisan Sporazum CEFTA
 - Nema carinskih dadžbina za: 100% industrijskih proizvoda domaćeg porijekla i za poljoprivredno-prehrambene proizvode
 - Slobodan transfer dobiti u inostranstvo
 - Investitori slobodno stiču i raspoložu pokretnom i nepokretnom svojinom
 - Oslobođeni su plaćanja carina na opremu koja je ulog stranog ulagača
3. Porezi među najpovoljnijim u Evropi
 - Poreski sistem funkcioniše u skladu sa EU standardima oporezivanja dohotka i dobiti.
 - BiH je potpisala sporazume o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja sa velikim brojem zemalja.
 - Porez na dodatnu vrijednost 17%
 - Neoporezovan izvoz dobara i usluga
 - Porez na dobit 10%
 - Porez na dohodak 10%
 - Doprinosi 33% (od iznosa bruto plate)

POSLOVNE ZONE

Poslovna zona Podbrdo

Poslovna zona Podbrdo je smještena u naselju Podbrdo,

udaljeno od Mrkonjić Grada 1 km.

Neposredno uz zonu prolazi magistralni put M-5 odnosno (Jajce – Bihać – Hrvatska – EU), a presjeca ga magistralni put M-15 (Mrkonjić Grad (Ro-

Divna Aničić, načelnik opštine

golji) – Glamoč – Split).

Prema prostornom planu Republike Srpske autoput Građiška – Kupres prolazi neposredno uz "Poslovnu zonu Podbrdo", što ovu već atraktivnu lokaciju čini još zanimljivijom za buduće investitore.

Poslovna zona Podbrdo ima površinu 18,5 ha.

Osnovna namjena obavljanje industrijsko – proizvodne djelatnosti, poslovno trgovačke i uslužne djelatnosti, s tim da je pretežni dio namjenjen za industrijsko – proizvodnu djelatnost.

Poslovna zona Kula Rudići

Izgradnja Poslovne zone Kula Rudići planirana je u naselju Kula koje je udaljeno od Mrkonjić Grada 8km.

Udaljenost lokacije od Magistralnog puta Bihać – Sarajevo i od Regionalnog puta Mrkonjić Grad – Banja Luka je 900m.

Površina Poslovne zone Kula Rudići je 2 ha.

Osnovna namjena zone je obavljanje poslovno – trgovačke i uslužne djelatnosti.

Postojeći neiskorišćeni kapaciteti

Opština Mrkonjić Grad biće partner i pružice podršku svim zainteresovanim investitorima za ulazak i korišćenje raspoloživih kapaciteta na lokalitetima bivših fabrika koje su privatizovane ili su u većinskom državnom vlasništvu.

1. Bivša fabrika vijaka

- „Metalac“
- Lokalitet: Mrkonjić Grad
- Ukupna površina: 40.042m²
- Izgrađena površina: 12.895 m²
- Ostalo raspoloživo zemljište, moguća izgradnja: 27.147 m²
- Vlasništvo: većinsko državno vlasništvo

2. Bivša fabrika DIP

- „Manjača“
- Lokalitet: Mrkonjić Grad
- Ukupna površina: 80.176m²
- Izgrađena površina: 12.591 m²
- Ostalo raspoloživo zemljište, moguća izgradnja: 67.585 m²
- Vlasništvo: privatno

3. Bivši ATP „Udarnik“

- Lokalitet: Bjelajce
- Ukupna površina: 67.105m²
- Izgrađena površina: 4.958 m²
- Ostalo raspoloživo zemljište, moguća izgradnja: 62.147 m²
- Vlasništvo: privatno

PREDSTAVNIŠTVO REPUBLIKE SRPSKE

**Bulevar despota Stefana 4/IV
Beograd, Srbija**

Tel: 00 381 11 324 6633

Faks: 00 381 11 323 8633

E-mail: predstavnistvo@predstavnistvorsbg.rs